

Press och information

Europeiska unionens domstol
PRESSMEDDELANDE nr 15/22
Luxemburg, den 25 januari 2022

Dom i mål C-638/19 P
Kommissionen/European Food m.fl.

Tribunalen gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den fann att kommissionen inte hade befogenhet att granska det skadestånd som Rumänien betalat till svenska investerare för att verkställa en skiljedom mot bakgrund av reglerna om statligt stöd

Även om dessa investerares argument att denna medlemsstat rättsstridigt hade upphävt en skatteincitamentordning innan den anslöt sig till unionen hade godtagits i skiljedomen, har ändå den stödåtgärd som kommissionen tog ställning till beviljats efter anslutningen

Den 29 maj 2002 ingick Konungariket Sverige och Rumänien ett bilateralt investeringsavtal för främjande och ömsesidigt skydd av investeringar (nedan kallat investeringsavtalet). I artikel 2.3 i avtalet föreskrivs att vardera avtalsparten ska säkerställa att investeringar som gjorts av investerare från den andra parten alltid får en rättvis och skälig behandling. I avtalet föreskrivs dessutom att tvister mellan investerare och avtalsparter ska regleras genom skiljedom.

År 2005 upphävde Rumäniens regering, inom ramen för förhandlingarna om Rumäniens anslutning till Europeiska unionen, en nationell ordning med skatteincitament till förmån för vissa investerare i missgynnade regioner (nedan kallad skatteincitamentordningen).

Flera svenska investerare ansåg att Rumänien, genom att upphäva skatteincitamentordningen, hade åsidosatt sin skyldighet att säkerställa en rättvis och skälig behandling av deras investeringar i enlighet med investeringsavtalet och begärde därför att en skiljedomstol skulle bildas för att erhålla ersättning för den skada de lidit. Genom skiljedom av den 11 december 2013 förpliktade nämnda domstol Rumänien att utge skadestånd till investerarna med ett belopp på cirka 178 miljoner euro.

Trots att Europeiska kommissionen hade påpekat nödvändigheten av att härvidlag iaktta de regler och förfaranden som är tillämpliga i fråga om statligt stöd, betalade de rumänska myndigheterna ut det skadestånd som skiljedomstolen beviljat de svenska investerarna.

Genom beslut av den 30 mars 2015 (nedan kallat det omtvistade beslutet)¹ kvalificerade kommissionen utbetalningen av detta skadestånd som statligt stöd vilket var oförenligt med den inre marknaden, förbjöd dess genomförande och förordnade att redan utbetalda belopp skulle återkrävas.

Sedan talan väckts i flera mål ogiltigförklarade tribunalen detta beslut² med motiveringen att kommissionen hade tillämpat sina befogenheter retroaktivt på omständigheter som inträffade före Rumäniens anslutning till unionen den 1 januari 2007. Tribunalen utgick nämligen från antagandet att det aktuella stödet hade beviljats av Rumänien vid tidpunkten för upphävandet av skatteincitamentordningen, det vill säga år 2005.

Efter överklagande upphäver domstolen, stora avdelningen, tribunalens dom och fastställer att kommissionen hade befogenhet att anta det omtvistade beslutet, samtidigt som målet återförvisas

¹ Kommissionens beslut (EU) 2015/1470 av den 30 mars 2015 om det statliga stöd SA.38517 (2014/C) (f.d. 2014/NN) som Rumänien har genomfört — Skiljedomen Micula mot Rumänien av den 11 december 2013 (EUT L 232, 2015, s. 43).

² Tribunalens dom av den 18 juni 2019, European Food m.fl./kommissionen [T-624/15](#), [T-694/15](#) och [T-704/15](#)

till tribunalen för prövning av de grunder och argument som anförts vid tribunalen avseende huruvida beslutet är välgrundat.

Domstolens bedömning

Eftersom kommissionen fick befogenhet att enligt artikel 108 FEUF kontrollera stödåtgärder som Rumänien har vidtagit från och med dess anslutning till unionen, erinrar domstolen om att statligt stöd ska anses ha beviljats, i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF, vid den tidpunkt då stödmottagaren ges rätt att uppbära stödet enligt tillämplig nationell lagstiftning. Det avgörande kriteriet för att fastställa detta datum är att stödmottagarna har förvärvat en säker rätt att uppbära stödet i fråga och det därmed sammanhängande åtagandet från statens sida att bevilja stödet. Det är nämligen vid denna tidpunkt som en sådan åtgärd kan medföra en snedvridning av konkurrensen som kan påverka handeln mellan medlemsstaterna i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF.

I förevarande fall konstaterar domstolen att rätten till skadestånd för den skada som de svenska investerarna påstår sig ha lidit, trots att den har sitt ursprung i Rumäniens upphävande av skatteincitamentordningen, vilket påstås strida mot investeringsavtalet, enbart beviljades genom skiljedomen av den 11 december 2013, i vilken det inte endast fastställdes att en sådan rätt förelåg, utan även beloppets storlek. Det var nämligen först efter skiljeförfarandet som investerarna kunde erhålla den faktiska betalningen av skadeståndet, även om syftet med detta delvis var att ersätta den skada som de påstår sig ha lidit under en period före Rumäniens anslutning till unionen.

Med hänsyn till att den aktuella stödåtgärden beviljades efter Rumäniens anslutning till unionen **gjorde tribunalen sig således skyldig till felaktig rättstillämpning när den fann att kommissionen tidsmässigt saknade befogenhet (*ratione temporis*) att anta det omtvistade beslutet med stöd av artikel 108 FEUF.**

Domstolen preciserar att frågan huruvida det skadestånd som beviljats genom skiljedomen kan utgöra statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF faller utanför domstolens behörighet inom ramen för ett överklagande, eftersom den inte har prövats av tribunalen. Kommissionens befogenhet enligt artikel 108 FEUF kan emellertid inte i något fall vara beroende av utgången av prövningen av denna fråga, eftersom den förebyggande kontroll som kommissionen utövar med tillämpning av denna bestämmelse bland annat syftar till att fastställa huruvida skadeståndet i fråga utgör statligt stöd eller inte.

Domstolen konstaterar slutligen att tribunalen även gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den fann att domstolens dom i målet Achmea³ saknar betydelse i förevarande fall.

I domen Achmea slog domstolen fast att artiklarna 267 och 344 FEUF utgör hinder för ett internationellt avtal som ingåtts mellan två medlemsstater, enligt vilken en investerare i den ena medlemsstaten, om det uppstår en tvist om investeringar i den andra medlemsstaten, får inleda ett förfarande mot sistnämnda medlemsstat vid en skiljedomstol, vars behörighet den medlemsstaten är skyldig att godta. Genom att ingå ett sådant avtal samtycker de medlemsstaterna nämligen till att undandra tvister som kan avse tillämpningen eller tolkningen av unionsrätten från sina egna domstolars behörighet och därmed från de möjligheter till överklagande som de enligt artikel 19.1 andra stycket FEU ska fastställa inom de områden som omfattas av unionsrätten.

I förevarande fall är det ostridigt att **det skadestånd som svenska investerare begärt även avsåg skada som påstods ha uppkommit efter dagen för Rumäniens anslutning till unionen, från och med vilken unionsrätten, bland annat artiklarna 107 och 108 FEUF, var tillämplig på denna medlemsstat.** Den tvist som anhängiggjordes vid skiljedomstolen kunde därför inte i alla delar anses vara begränsad till en period under vilken Rumänien, som ännu inte hade anslutit sig till unionen, ännu inte var bunden av de regler och principer som följer av domen Achmea. Det är dessutom ostridigt att denna skiljedomstol inte ingår i det domstolssystem i unionen vilket

³ Domstolens dom av den 6 mars 2018, Achmea, [C-284/16](#) (se även [CP nr 26/18](#)).

medlemsstaterna enligt artikel 19.1 andra stycket FEU är skyldiga att inrätta inom de områden som omfattas av unionsrätten.

Under dessa omständigheter har Rumäniens medgivande till det skiljedomssystem som föreskrivs i investeringsavtalet förlorat sitt föremål till följd av denna medlemsstats anslutning till unionen.

Mot bakgrund av det ovan anförda upphäver domstolen den överklagade domen och återförvisar målet till tribunalen för prövning av de grunder och argument som anförts vid tribunalen avseende huruvida det omtvistade beslutet var välgrundat, i synnerhet frågan huruvida den åtgärd som avses i beslutet i materiellt hänseende uppfyller kriterierna i artikel 107.1 FEUF.

PÅPEKANDEN: En dom eller ett beslut som meddelats av tribunalen kan överklagas till domstolen. Ett överklagande är begränsat till rättsfrågor och hindrar i regel inte att tribunalens avgörande verkställs. Om överklagandet kan tas upp till prövning och är välgrundat, upphäver domstolen tribunalens avgörande. Domstolen kan slutligt avgöra målet om det är färdigt för avgörande. Om så inte är fallet återförvisar domstolen målet till tribunalen, som är bunden av det avgörande som domstolen meddelat med anledning av överklagandet.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för domstolen.

Domen i [fulltext](#) publiceras på webbplatsen CURIA dagen för avkunnandet.

Kontaktperson för press: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127